

GÜVENLİK VE ENERJİ KRİZLERİ BAĞLAMINDA FRANSIZ POLİTİKALARININ STRATEJİK YÖNELİMLERİ

Ahmet GEDİK*

Dr, İstinye Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
ORCID: 0000-0002-0371-6528, Email: agedik@istinye.edu.tr

ÖZ

Son yıllarda yaşanan krizler karşısında, Avrupa Birliği'nin güvenlik ve enerji politikaları derinden sarsılırken, Fransa bu krizlere yönelik stratejik çözümler geliştirme zorunluluğuyla karşı karşıya kalmıştır. Güvenlik alanında Fransa, Avrupa Birliği'nin ortak savunma mekanizmalarını güçlendirme ve NATO ile işbirliğini derinleştirme yönünde önemli adımlar atmıştır. Bunun yanı sıra, Paris yönetimi ulusal savunma bütçesini artırarak askeri kapasitesini modernize etme çalışmalarını hızlandırmıştır. Enerji krizi ise Fransa'nın uzun vadeli enerji stratejilerinde köklü değişimlere yol açmıştır. Rusya'ya olan enerji bağımlılığını azaltma hedefi doğrultusunda Fransa, yenilenebilir enerji yatırımlarını artırmış ve nükleer enerjiyi stratejik bir kaynak olarak yeniden konumlandırmıştır. Ayrıca enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi amacıyla LNG ithalatını artırmış ve enerji tasarrufunu önceliklendiren politikalar geliştirmiştir. Bu süreçte Fransa, enerji krizinin sosyal ve ekonomik etkilerini hafifletmek amacıyla iç politikada çeşitli tedbirler almıştır. Enerji maliyetlerindeki artışın hane halkı üzerindeki etkisini en aza indirmek için sübvansiyonlar ve vergi indirimleri gibi destek mekanizmalarını devreye sokmuştur. Bunun yanı sıra, enerji krizinin uzun vadeli çözümlerine katkı sağlamak adına AB çapında dayanışma mekanizmalarının oluşturulmasını savunmuştur. Fransa'nın güvenlik ve enerji krizlerine yönelik tepkileri, yalnızca ulusal düzeyde değil, Avrupa Birliği genelinde de etkili olmuş, AB'nin dayanıklılığını ve stratejik kapasitesini artırmaya yönelik katkılarda bulunmuştur. Bu çalışma, Fransa'nın krizlere karşı geliştirdiği stratejik dönüşümleri, ulusal çıkarlar ile Avrupa dayanışması arasındaki dengeyi merkeze alarak derinlemesine analiz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Fransız Siyaseti, Enerji Krizi, Rusya-Ukrayna Savaşı, Ulusal Çıkarlar, Nükleer Enerji*

* Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 29.01.2025, Kabul Tarihi: 24.03.2025.
Bu makalede Etik Kurul Onayı gerekmemektedir.

STRATEGIC TRENDS OF FRENCH POLICY IN THE CONTEXT OF SECURITY AND ENERGY CRISES

ABSTRACT

In recent years, amidst crises that have profoundly shaken Europe's security and energy policies, France has faced the necessity of developing strategic solutions to address these challenges. In the realm of security, France has taken significant steps to strengthen the European Union's common defense mechanisms and deepen its cooperation with NATO. Additionally, the Paris administration has accelerated efforts to modernize its military capacity by increasing the national defense budget. The energy crisis, on the other hand, has led to fundamental changes in France's long-term energy strategies. In its efforts to reduce dependence on Russian energy, France has increased investments in renewable energy and repositioned nuclear energy as a strategic resource. Furthermore, to diversify energy sources, France has expanded LNG imports and prioritized policies aimed at energy conservation. During this period, France implemented various measures in domestic policy to mitigate the social and economic impacts of the energy crisis. To minimize the burden of rising energy costs on households, subsidy programs and tax reductions were introduced. Moreover, France has advocated for the establishment of Europe-wide solidarity mechanisms to contribute to the long-term resolution of the energy crisis. France's responses to the security and energy crises have had an impact not only at the national level but also across the European Union, contributing to the EU's resilience and strategic capacity. This study provides an in-depth analysis of France's strategic transformations in the face of these crises, focusing on the balance between national interests and European solidarity.

Keywords: *French Politics, Energy Crisis, Russia-Ukraine War, National Interests, Nuclear Energy*

GİRİŞ

2022 yılında Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, Avrupa Birliği (AB) için İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan en büyük krizlerden birini yaratmıştır. Bu savaş, AB üyesi ülkelerin ortak bir tehdide karşı ne kadar uyumlu hareket edebileceğini test etmiştir. Polonya ve Baltık ülkeleri gibi bazı üyeler, Ukrayna'ya güçlü askeri yardımlar yapılması ve Rusya'ya ağır yaptırımlar uygulanması gerektiği konusunda kararlı bir tutum sergilemişken, Macaristan gibi ülkeler, ekonomik çıkarları ve Rusya ile olan tarihsel bağlarını göz önünde bulundurarak daha temkinli bir yaklaşım benimsemiştir. Bu farklı tutumlar, AB'nin tarihsel, ekonomik ve coğrafi çeşitliliğini gözler önüne sermektedir. Üye ülkelerin Rusya'ya coğrafi yakınlıkları, enerjiye bağımlılıkları ve tehdit algıları tepkilerini belirleyen başlıca faktörler olmuştur (Håkansson, 2024). Ukrayna krizi; AB'nin enerji, savunma ve göç politikalarındaki yapısal eksiklikleri de gün yüzüne çıkarmıştır. Dayanışma gerekliliği ile ulusal çıkarlar arasındaki dengeyi sağlama çabası, birliğin karar alma mekanizmalarında çeşitli zorluklar yaratmıştır.

Fransa, Rusya-Ukrayna savaşı karşısında karmaşık bir tutum sergilemiştir. Bir yandan, AB'nin ortak güvenlik ve savunma politikalarına bağlılığını vurgularken, diğer yandan ulusal çıkarlarını koruma çabası içinde olmuştur. Fransa'nın bu ikili tutumu hem AB içindeki dayanışma dinamiklerini hem de ulusal çıkarların önceliğini yansıtmaktadır. Fransa, AB'nin ortak güvenlik ve savunma politikalarının güçlendirilmesi gerektiğini savunmuştur. Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, AB'nin savunma kapasitesindeki eksiklikleri açıkça ortaya koymuştur. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, bu krizin ardından AB'nin savunma alanında daha fazla entegrasyona gitmesi gerektiğini vurgulamıştır (Macron, 2022). Fransa, özellikle Avrupa Savunma Fonu'nun güçlendirilmesi ve AB'nin askeri kapasitesinin artırılması yönünde çaba göstermiştir. Ancak, Fransa'nın bu tutumu, diğer AB ülkeleri tarafından her zaman desteklenmemiştir. Özellikle Doğu Avrupa ülkeleri, NATO'nun savunma politikalarına daha fazla güven duymakta ve AB'nin savunma entegrasyonuna şüpheyle yaklaşmaktadır. Bu durum, AB içindeki farklılaşma dinamiklerini göstermektedir.

Bu çalışmada, “güvenlik krizi”, Rusya-Ukrayna Savaşı bağlamında bölgesel ve küresel güvenlik dinamiklerindeki değişimleri ifade etmektedir. “Enerji krizi” ise, Rusya'nın AB üyelerine yaptığı doğalgaz ihracatında yaşanan kesintiler ve bunun yarattığı ekonomik-siyasi sonuçları kapsamaktadır. Fransa, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sonrasında enerji bağımlılığını

azaltma yönünde önemli adımlar atmıştır. Rusya'nın AB ülkelerine doğalgaz ihracatı, özellikle Almanya ve Doğu Avrupa ülkeleri için kritik bir öneme sahiptir. Fransa, bu bağımlılığı azaltmak için yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapılması ve nükleer enerjinin güçlendirilmesi gerektiğini savunmuştur. Fransa'nın nükleer enerjiye olan bağımlılığı, bu kriz sürecinde bir avantaj olarak görülmüştür. Nükleer enerji, Fransa'nın enerji bağımsızlığını korumasına yardımcı olmuş ve Rusya'ya olan enerji bağımlılığını azaltmıştır. Ancak, diğer AB ülkeleri için durum daha karmaşıktır. Özellikle Almanya, nükleer enerjiden vazgeçme politikası nedeniyle enerji bağımlılığını azaltma konusunda daha fazla zorluk yaşamıştır. Bu çalışmada, Fransa'nın Rusya-Ukrayna savaşı karşısındaki tutumu ve bu tutumun çeşitli boyutları incelenmektedir. Ortak güvenlik ve savunma politikaları, enerji bağımlılığını azaltmaya yönelik çabalar, Rusya'ya uygulanan yaptırımlar ve bu yaptırımların ekonomik yansımaları ele alınmaktadır. Bunun yanı sıra göç politikaları, kamu diplomasisi ve AB'nin genişleme stratejileri bağlamında birliğin kriz karşısındaki dayanıklılığı ve şekillenme süreci değerlendirilmektedir.

Bu makalede, süreç izleme yöntemi kullanılarak Fransa'nın savunma politikasındaki dönüşüm adımları sistematik bir şekilde analiz edilmiştir. Süreç izleme, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın ardından Fransa'nın savunma stratejileri, askeri harcamaları ve uluslararası iş birliklerindeki değişimleri takip ederek, bu sürecin nasıl evrildiği üzerine odaklanmaktadır. Bu yöntem, Fransa'nın savunma politikalarında yaşanan değişimleri, başta AB ve NATO olmak üzere uluslararası bağlamdaki etkileşimleri gözler önüne sererken, stratejik önceliklerin nasıl yeniden şekillendiğini ve bu dönüşümün uzun vadeli etkilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, süreç izleme, Fransa'nın güvenlik politikasındaki dinamikleri ve bu dinamiklerin Avrupa güvenliğine etkilerini derinlemesine incelemeye olanak sağlamaktadır. Bu analiz, Fransa'nın kriz sürecindeki dayanışma ve farklılaşma dinamiklerini anlamayı amaçlamaktadır.

FRANSIZ GÜVENLİK POLİTİKALARINDA DÖNÜŞÜM: LİTERATÜR TARAMASI VE RUSYA-UKRAYNA SAVAŞININ ETKİLERİ

Fransız güvenlik politikası, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın ardından önemli dönüşümler geçirmiştir. Bu savaş, AB güvenliğinin stratejik önemini ve Rusya'nın saldırganlığına karşı kolektif bir yanıt verilmesi gerekliliğini açıkça ortaya koymuştur. Şubat 2022'de çatışmaların başlamasıyla birlikte,

AB ve NATO'nun kilit üyelerinden biri olan Fransa, stratejik önceliklerini ve askeri angajmanlarını yeniden değerlendirmiştir (Tenenbaum & Zima, 2024). Tenenbaum ve Zima, (2024) IFRI için hazırladıkları raporda, Fransa'nın Doğu Avrupa'daki güvenlik politikalarını ele almakta ve Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırıları sonrası Fransa'nın bölgedeki rolünün nasıl değiştiğini incelemektedir. Fransa, 20. yüzyıl boyunca Orta ve Doğu Avrupa'da güvenlik konularına zaman zaman müdahil olmuş, ancak Soğuk Savaş sonrası bu bölgeye olan ilgisini azaltmıştı. 2022'de Rusya'nın Ukrayna'ya geniş çaplı saldırısı, Fransa'nın stratejik yaklaşımını değiştirdi ve bölgedeki askeri varlığını artırmaya yol açtı. "Fransa'nın yeni stratejisinin, Rusya'ya karşı daha sert bir tutum benimsemek, Ukrayna'ya askeri yardım sağlamak ve NATO ile iş birliğini güçlendirmek üzerine kurulu olduğu söylenebilir. Bu kapsamda, Ukrayna'ya askeri ekipman desteği verilmiş ve Ukrayna ordusuna eğitim programları düzenlenmiştir. Fransa ayrıca NATO'nun Doğu Avrupa'daki caydırıcılık önlemlerine aktif katkı sağlamaktadır (Tenenbaum & Zima, 2024). Askeri anlamda Fransa; Estonya ve Romanya'da askeri birlikler bulundurarak (Lynx ve Aigle operasyonları) kara savunmasına destek vermekte, Baltık ve Karadeniz bölgelerinde hava ve deniz savunma faaliyetleri yürütmektedir. NATO'nun kolektif savunma stratejisine uyumlu olarak bölgedeki askeri varlığını artırmış ve Doğu Avrupa'nın güvenliğine yönelik daha aktif bir rol üstlenmiştir. Tenenbaum ve Zima, gelecekte Fransa'nın Doğu Avrupa'daki askeri ve siyasi varlığının sürdürülebilirliğinin, Rusya'nın askeri gücünün nasıl evrileceği ve ABD'nin Avrupa'daki rolünü nasıl şekillendireceği gibi faktörlere bağlı olduğunu dile getirmektedir. Fransa, Avrupa güvenliğinde daha güçlü bir aktör olmayı hedeflerken, NATO içindeki konumunu da güçlendirmeye çalışmaktadır.

Bir yandan da bu savaş AB için bir katalizör görevi görerek enerji güvenliği alanındaki kırılganlıkları ve Rusya'ya olan bağımlılığı gözler önüne sermiştir. AB, bu doğrultuda enerji politikalarında reformlar gerçekleştirerek enerji kaynaklarını çeşitlendirme ve yenilenebilir enerjiye yatırımları artırma yönünde adımlar atmıştır (Weber, 2024). Fransa, nükleer enerji altyapısının sağladığı görece enerji bağımsızlığı sayesinde, AB enerji güvenliği konusunda lider bir konum üstlenmiş ve bu alandaki rolünü pekiştirmiştir. Aynı zamanda, Fransa Ukrayna'ya yönelik askeri yardımlarını artırarak NATO içindeki taahhütlerini güçlendirmiş ve uluslararası güvenlik alanındaki etkinliğini artırmıştır (Delivet, 2024; Gloriovza, 2024).

Renaud Bellais ve Axel Nicolas'ın (2025), *Fondation de Jean Jaurés* için hazırladığı rapora göre, çatışma ve gerilimin tırmanma ihtimali Fransa'yı savunma harcamalarını artırmaya ve askeri kapasitesini modernize etmeye yöneltmiştir. Bu bağlamda, "stratejik özerklik" kavramı daha fazla önem kazanmış ve Fransa, ulusal kapasitesini güçlendiren ancak NATO gibi uluslararası yapılarla ortak hareket eden bir savunma politikası benimsemeye yönelik çabalarını artırmıştır (Bellais & Nicolas, 2025; Dumoulin, 2023). Bu gelişmeler, yalnızca ulusal düzeyde bir güvenlik anlayışının yeterli olmadığını ve ancak kolektif bir yaklaşımla yeni tehditlerin üstesinden gelinebileceğini göstermiştir. Bu bağlamda, AB'nin ortak savunma kapasitesini geliştirmeye yönelik girişimler hız kazanmıştır (Zima, 2023; Borrell, 2023).

Ukrayna'daki savaş, güvenlik konularında askeri ve siyasi düzeyde daha güçlü bir diyalogun gerekliliğini ortaya koymuştur. Fransa, diğer AB ülkeleriyle birlikte, ortak savunma mekanizmalarına dair müzakereleri artırmış ve kalıcı yapılandırılmış iş birliği (PESCO) gibi girişimlerin geliştirilmesine öncülük etmiştir (Vinet, 2024; Dominici & Steingass, 2024). Bunun yanı sıra, savaşın ekonomik etkileri de dikkate alınmalıdır çünkü çatışma, AB'nin gıda güvenliğini ve ekonomik dayanıklılığını sarsan küresel krizleri tetiklemiştir. Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası Fransa'nın savunma politikası, stratejik önceliklerin yeniden değerlendirilmesi, AB güvenliğine yönelik artan taahhütler ve çok taraflı iş birliğinin güçlendirilmesi ile şekillenmektedir. Bu gelişmeler, Ukrayna'daki savaşın yalnızca Fransa'nın ulusal güvenlik anlayışını değil, aynı zamanda Avrupa'nın genel güvenlik mimarisini de köklü bir şekilde yeniden tanımladığını göstermektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ POLİTİKALARINDA GÖRÜLEN DEĞİŞİMLER

AB üye ülkelerinin Ukrayna krizine yönelik tutumları, belirgin bir homojenlikten uzak olup oldukça farklılık göstermektedir. Bu farklılık, AB üyesi devletlerin jeopolitik konumları, tarihsel ilişkileri, ekonomik çıkarları ve ulusal güvenlik önceliklerinden kaynaklanan bir dizi unsura dayanmaktadır. Özellikle Rusya'nın coğrafi yakınlığında bulunan Baltık ülkeleri (*Estonya, Letonya, Litvanya*) ve Polonya, Rusya'nın bölgesel saldırganlıklarını ulusal güvenliklerine doğrudan bir tehdit olarak değerlendirmektedir (Raik vd., 2024). Bu tehdit algısı, bu ülkelerin Ukrayna'ya güçlü bir siyasi, ekonomik ve askeri destek sağlama politikası

geliştirmelerine ve Rusya'ya yönelik daha sert yaptırımlar önerilerine yol açmıştır. Buna karşın, Macaristan gibi bazı ülkeler, Moskova ile tarihsel bağlarını ve enerji bağımlılıklarını göz önünde bulundurarak daha temkinli ve ihtiyatlı bir yaklaşım benimsemiştir. Macar hükümeti, enerji güvenliği ve ulusal ekonomik çıkarları ön planda tutarak, Rusya'ya yönelik yaptırımların uygulanmasında sınırlayıcı bir tutum almış ve bu durumu AB içindeki tartışmalarda farklı bir konumda değerlendirilen bir politika olarak ortaya koymuştur (Labelle, 2024). Diğer taraftan, Almanya ve Fransa gibi AB'nin lider ülkeleri, kriz çözümü için diplomasiye öncelik veren bir yaklaşım izlemiştir. Almanya, enerji politikalarını ve savunma harcamalarını gözden geçirerek tarihsel bir paradigma değişikliğine gitmiş, Fransa ise NATO bağlamında ve AB'nin bağımsız savunma kapasitesini güçlendirme yönünde vurgular yaparak, diplomasi ile stratejik özerkliği birleştiren bir yaklaşım sergilemiştir (Hoeffler vd., 2024). Bu çeşitli tepkiler, AB içinde, kriz bağlamında hem dayanışma hem de ayrışma dinamiklerini aynı anda ortaya koymaktadır.

Rusya'nın 2022 yılında Ukrayna'ya yönelik başlattığı kapsamlı işgal, AB için güvenlik ve savunma politikalarını köklü bir şekilde değiştiren bir dönüm noktası olmuştur. Uzun yıllar boyunca ekonomik entegrasyon ve diplomatik yollarla bir barış projesi olarak faaliyet gösteren AB, Ukrayna krizi ile güvenlik ve savunma kapasitesini artırma gerekliliğini daha güçlü bir biçimde hissetmiştir (Rosina, 2023). Bu süreçte Almanya'nın savunma politikalarında yaşanan köklü dönüşüm, AB'nin güvenlik stratejilerindeki önemli bir paradigmaya işaret etmektedir. Almanya, tarihsel olarak savunma harcamalarında dikkatli bir yaklaşım sergilerken, Ukrayna savaşının ardından savunma bütçesini gar gayrisafi yurt içi hasılanın (GSYİH) %2'sine çıkarma kararı almış ve 100 milyar avroluk özel bir savunma fonu oluşturmuştur (Meşe, 2023). Bu karar, yalnızca Almanya için değil, AB'nin genel güvenlik anlayışı açısından da önemli bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir (Akal, 2022).

AB'nin NATO ile olan ilişkisi de bu dönemde daha da güçlenmiş ve NATO'nun AB güvenliğinin temel taşı olduğu görüşü pekişmiştir. Bununla birlikte, AB kendi stratejik özerkliğini geliştirme çabalarını hızlandırmıştır. Bu bağlamda, Stratejik Pusula (*Strategic Compass*) adlı belge, AB'nin savunma kapasitesini artırmaya yönelik önemli bir yol haritası olarak öne çıkmaktadır. 2030 yılına kadar AB'nin savunma harcamalarını artırmayı, siber güvenlik tehditlerine karşı daha etkin bir savunma mekanizması

kurmayı ve 5.000 kişilik hızlı müdahale kapasitesine sahip bir askeri birlik oluşturmayı hedefleyen bu belge, AB'nin güvenlik politikalarındaki dönüşümün temel taşlarından biri olmuştur (Kuokštytė, 2022). Bu değişimlerin bir sonucu olarak, AB ülkelerinin savunma harcamalarında belirgin bir artış yaşanmıştır. Örneğin, Polonya 2023 yılında GSYİH'sinin %3'ünü savunma harcamalarına ayıracağını duyurmuştur, Fransa ise askeri bütçesini 2025 yılına kadar %40 artırmayı planlamaktadır (Kuokštytė, 2022). AB'nin Ukrayna'ya sağladığı askeri destek de oldukça dikkat çekicidir. Avrupa Barış Fonu (European Peace Facility) aracılığıyla Ukrayna'ya 5 milyar avrodan fazla askeri yardım gönderilmiş ve bu durum, AB'nin bir barış aktöründen güvenlik sağlayıcı bir aktöre dönüşümünü gözler önüne sermiştir. AB Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSP) çerçevesinde öne çıkan alanlar, birliğin savunma kapasitesini artırmayı ve uluslararası krizlere daha etkili bir şekilde yanıt verme yeteneğini geliştirmeyi hedeflemektedir. Hızlı Müdahale kapasitesi, bu bağlamda önemli bir yer tutmaktadır. 2030 yılına kadar oluşturulması planlanan 5.000 kişilik hızlı müdahale gücü, AB'nin kriz yönetimindeki rolünü güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Diğer bir kritik alan, siber güvenliktir; artan dijital tehditlere karşı bir Avrupa Siber Savunma Politikası'nın geliştirilmesi, savunma stratejilerinin önemli bir bileşeni haline gelmiştir. Ayrıca, savunma sanayi işbirliği de dikkat çeken bir diğer alandır; üye ülkeler arasında savunma sanayii alanındaki işbirliği teşvik edilmekte ve ortak projelere yönelik finansman artırılmaktadır (Moser, 2024; Dorn, 2024). Bu dönüşümler, AB'nin savunma alanında daha bağımsız ve etkili bir aktör olma çabalarını yansıtmaktadır. Ancak, aynı zamanda bu süreç AB içinde farklı öncelikler ve ulusal çıkarlar temelinde ayrışmalara da yol açabilmektedir.

Ukrayna krizinin enerji alanında da büyük bir etkisi olmuştur. Savaş öncesinde AB ülkeleri, Rusya'ya özellikle de doğal gaz ve petrol tedarikinde yüksek derecede bağımlıydı. Ancak, Rusya'nın enerji kaynaklarını bir baskı aracı olarak kullanması, bu bağımlılığın sürdürülemez olduğunu gözler önüne sermiştir. Bu doğrultuda, AB, Rus gazına olan bağımlılığını azaltmak amacıyla REPowerEU adlı kapsamlı bir strateji geliştirmiştir (Labelle, 2024). REPowerEU, yenilenebilir enerjiye geçişi hızlandırmayı, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) altyapısını güçlendirmeyi ve enerji verimliliğini artırmayı hedefleyen bir plan olup, ABD ve Katar gibi yeni enerji ortaklarıyla yapılan anlaşmalarla desteklenmiştir. Yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılan yatırımlar da AB'nin "yeşil dönüşüm"

hedefleriyle paralel olarak artırılmıştır. Güneş ve rüzgâr enerjisi projeleri genişletilmiş ve 2030 yılı itibarıyla toplam enerji tüketiminde yenilenebilir kaynakların oranının %45'e çıkarılması hedeflemiştir. Ancak, bu süreç enerji ithalatına yüksek derecede bağımlı olan Doğu ve Güney Avrupa ülkelerinde mali ve siyasi zorluklara yol açmış ve enerji politikalarında birliğin sağlanmasını zorlaştırmıştır (Hoeffler vd., 2024). Savaşın yarattığı insani kriz, AB'nin göç politikalarını da önemli ölçüde etkilemiştir. Milyonlarca Ukraynalı mülteci, Rusya'nın askeri saldırılarından kaçarken AB ülkelerine sığınmıştır. Polonya, Macaristan, Romanya ve Slovakya gibi Ukrayna ile sınır komşusu ülkeler, büyük mülteci akınlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Polonya, yaklaşık 1,5 milyon Ukraynalı mülteciye ev sahipliği yaparak AB içerisindeki en büyük mülteci nüfusuna sahip ülke olmuştur. Ancak, bu büyük akın, AB'nin dayanışma mekanizmalarının yetersizliğini de gözler önüne sermiştir. AB düzeyinde ortak bir yaklaşım benimsenememiş ve sınır ülkeleri ciddi lojistik ve mali zorluklarla karşılaşmıştır (Gülerce & Bayram, 2023; Tardis & Sarthou-Lajus, 2023). Öte yandan, Ukraynalı mültecilere Geçici Koruma Direktifi çerçevesinde hızla geçici koruma statüsü verilmesi, AB'nin göç politikasında daha önce görülmemiş bir esneklik ve hızla harekete geçişi simgelemektedir. Ancak, bu esneklik ve dayanışmanın diğer mülteci grupları için sağlanmaması, AB'nin göç politikalarının eşitlik ve adalet ilkeleri çerçevesinde yeniden sorgulanmasına neden olmuştur (Tardis & Sarthou-Lajus, 2023). Bu gelişmeler, AB'nin hem enerji hem de göç politikalarında krizlerin etkisiyle gerçekleşen büyük dönüşümleri gözler önüne sermektedir.

RUSYA'YA YÖNELİK UYGULANAN YAPTIRIMLARIN AVRUPA BİRLİĞİ ÜZERİNDEKİ STRATEJİK VE EKONOMİK YANSIMALARI

Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik askeri müdahalesi, AB'nin dış politika ve güvenlik stratejilerinde köklü değişikliklere yol açmıştır. Bu olay, AB'nin daha önce benzeri görülmemiş bir yaptırım sürecini başlatmasına neden olmuştur. AB, Rusya'ya karşı enerji, finans, ticaret ve teknoloji gibi stratejik alanlarda pek çok yaptırım paketi uygulamış ve bu süreçte ABD ve diğer Batılı müttefiklerle yakın koordinasyon halinde hareket etmiştir. Uygulanan yaptırımların hedefleri, Rusya'nın uluslararası finansal sisteme erişimini kısıtlamak, yüksek teknoloji ürünlerine ulaşımını engellemek ve enerji gelirlerini azaltmaktır (Moysan, 2024). Yaptırımların en dikkat çekici unsurları arasında Rusya'nın SWIFT sisteminden çıkarılması ve AB'ye petrol ve gaz ihracatına yönelik getirilen sınırlamalar yer almaktadır. Enerji

sektörü, AB'nin Rusya'ya karşı uyguladığı yaptırımların en hassas alanı olmuştur. AB, Rusya'dan kömür ithalatını tamamen yasaklamış ve petrol ithalatına aşamalı kısıtlamalar getirmiştir. Ancak, doğal gaz konusunda Almanya ve İtalya gibi enerji bağımlılığı yüksek ülkeler nedeniyle daha temkinli bir yaklaşım benimsenmiştir. Kuzey Akım 2 doğal gaz boru hattı projesi tamamen askıya alınmış ve AB, enerji ithalatında Rusya'ya olan bağımlılığını azaltmak için yenilenebilir enerji kaynaklarına ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) altyapısına yönelmiştir (Ramdani, 2024; Zarkik, 2022; Rebière & Gobin, 2023). Finansal alanda, Rusya'nın Merkez Bankası'nın uluslararası rezervlerine erişiminin engellenmesi ve Rus finans kuruluşlarının küresel SWIFT sisteminden çıkarılması, ülke ekonomisinde ciddi sarsıntılara yol açmıştır. Bu yaptırımlar, Rusya'nın dış ticaret kapasitesini sınırlandırmış ve ruble üzerinde yoğun bir baskı oluşturmuştur (Mearian, 2022; Teurtrie, 2024). Ancak Rusya, alternatif ticaret ortakları ve finansal mekanizmalar geliştirerek yaptırımların tam anlamıyla istenen etkiyi yaratmasını engellemiştir.

Rusya, Çin ve Hindistan gibi ülkelerle alternatif ticaret yolları geliştirerek ve uluslararası dolar sistemine olan bağımlılığını azaltarak yaptırımların etkisini hafifletmeye çalışmıştır. Çin ile yapılan ticaret anlaşmaları ve yuan üzerinden yapılan ödemeler, Rusya'nın finansal yaptırımlara karşı direncini artırmıştır (Liu, 2023). Bununla birlikte, yaptırımların Rusya ekonomisi üzerindeki uzun vadeli etkileri, yatırımların azalması ve teknolojik gerileme açısından devam etmektedir. Teknoloji alanındaki yaptırımlar, Rusya'nın yüksek teknoloji ürünlerine erişimini hedeflemiştir. AB; Rusya'ya yarı iletkenler, havacılık ekipmanları ve askeri teknolojiler gibi stratejik ürünlerin ihracatını yasaklamıştır (Arbus, 2024; Teurtrie, 2024). Bu kısıtlamalar, Rusya'nın savunma ve sivil sektörlerinde modernizasyon çabalarını büyük ölçüde sekteye uğratmıştır. Ayrıca, çelik, lüks tüketim malları ve kimyasal ürünler gibi birçok ticaret alanında Rusya ile ekonomik iş birliği sınırlandırılmıştır. Teknoloji yaptırımları, Rusya'nın savunma sanayii ve uzay programları gibi kritik alanlarda ciddi zorluklar yaşamasına neden olmuştur. Özellikle, yarı iletkenler ve diğer yüksek teknoloji ürünlerine erişiminin kısıtlanması, Rusya'nın askeri ve sivil teknolojilerdeki gelişimini yavaşlatmıştır (Kuznetsov, 2023). Bu durum, Rusya'nın uzun vadede teknolojik bağımsızlığını sağlama çabalarını zorlaştırmaktadır.

Yaptırımların AB üye ülkeleri arasında yarattığı tartışmalar, AB'nin ortak bir dış politika oluşturma konusundaki zorluklarını bir kez daha gözler

önüne sermiştir. Baltık ülkeleri ve Polonya gibi Rusya ile coğrafi ve tarihsel bağları olan ülkeler, yaptırımların daha sıkı bir şekilde uygulanmasını savunmuş, buna karşın Macaristan, Avusturya ve bazı Güney Avrupa ülkeleri, yaptırımların kendi ekonomileri üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekerek daha temkinli bir yaklaşım benimsemişlerdir (Coşkun, 2023). Rusya'ya yönelik yaptırımlar, AB-Rusya ilişkilerinde uzun vadeli bir dönüşümün habercisi olarak değerlendirilmelidir. Hem ekonomik hem de politik düzeyde bu süreç, AB'nin krizlere yanıt kapasitesini geliştirme ihtiyacını net bir şekilde ortaya koymuştur (Teurtrie, 2024). Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik askeri müdahalesi, AB'nin dış politika ve güvenlik stratejilerinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. AB, Rusya'ya karşı enerji, finans, ticaret ve teknoloji alanlarında geniş kapsamlı yaptırımlar uygulamış ve bu süreçte ABD ve diğer Batılı müttefiklerle yakın iş birliği içinde hareket etmiştir. Ancak, yaptırımların AB üye ülkeleri üzerindeki ekonomik etkileri ve iç tartışmalar, AB'nin ortak bir dış politika oluşturma konusundaki zorluklarını bir kez daha ortaya koymuştur. Bu süreç, AB'nin gelecekteki krizlere yanıt verme kapasitesini artırmak için daha fazla entegrasyon ve koordinasyon ihtiyacını açıkça göstermektedir.

FRANSIZ SİYASETİ: RUSYA-UKRAYNA KRİZİ KARŞISINDA STRATEJİK DÖNÜŞÜM

Rusya-Ukrayna krizinin başlangıcında, Fransa, AB'nin güvenlik ve istikrarını sağlama konusunda liderlik rolü üstlenmiştir. Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, krizin ilk aşamalarında “açık diyalog” ve “gerilim azaltma” politikalarını benimsemiştir (Le Hyaric, 2022). Bu çerçevede, Macron, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Ukrayna Cumhurbaşkanı Volodimir Zelenski ile sık sık iletişim kurmuş ve Moskova ile Kiev'e yaptığı ziyaretlerle barış çabalarını desteklemiştir (Fontanel, 2024; Marie & Desmonce, 2022). Bu ziyaretler, Fransa'nın barışçıl bir çözüm bulma kararlılığını ve AB'nin diplomatik özerkliğini savunma politikasını gösteren somut örnekler olmuştur. Macron'un bu dönemdeki stratejisi, Moskova ve Batı arasında bir köprü işlevi görmeye çalışmak olmuştur. Özellikle NATO'nun genişlemesi gibi konularda Putin'in endişelerini gidermek amacıyla daha esnek bir duruş sergilemiştir (de Glinasty & Delage, 2024). Ancak, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik büyük çaplı askeri saldırısı, bu diplomatik çabaların başarısız olmasına yol açmıştır. Savaşın başlamasıyla birlikte, Fransa'nın politikalarında önemli bir dönüşüm yaşanmış ve daha sert tedbirler benimsenmiştir.

Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik büyük çaplı askeri saldırısı, Fransa'nın kriz karşısındaki tutumunu kökten değiştirmiştir. Savaşın başlamasıyla birlikte, Fransa, Rusya'ya karşı ekonomik yaptırımları desteklemiş ve Ukrayna'ya yönelik hem insani hem de askeri yardımları artırmıştır (Peters, 2023). Fransa, özellikle enerji, finans ve teknoloji alanlarında daha sıkı yaptırımların uygulanması için öncülük etmiştir. Bu yaptırımlar, Rusya'nın uluslararası finans sistemine erişimini kısıtlamayı ve ekonomisini zayıflatmayı amaçlamıştır (Girard, 2022). Ayrıca, Fransa, NATO içindeki askeri katılımını güçlendirmiş ve ittifakın doğu kanadında daha fazla askeri varlık bulundurmıştır. Baltık Devletleri ve Polonya'daki NATO operasyonlarına aktif katılım göstererek, krizin başlangıcında askeri desteğini açıkça ortaya koymuştur (Vinet, 2024; Martens, 2022). Bu adımlar, Fransa'nın Rusya'nın agresif politikalarına karşılık olarak AB içinde ve NATO bağlamında liderlik rolünü pekiştirme çabalarını yansıtmaktadır.

Fransa'nın Rusya-Ukrayna krizi sırasında izlediği politikalar, AB'nin stratejik özerklik vizyonu çerçevesinde şekillenmiştir. Macron, AB'nin güvenlik ve savunma alanında daha bağımsız bir rol oynaması gerektiğini savunmuş ve AB'nin Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSP) çabalarını güçlendirme yönünde adımlar atmıştır (de Tingut, 2022). Özellikle, AB'nin savunma kapasitesini artırmayı amaçlayan Stratejik Pusula'nın uygulanmasına öncelik vermiş ve AB savunma sanayisine yapılan yatırımların artırılmasını savunmuştur.

Tablo 1. Fransa'nın Rusya-Ukrayna Krizi Karşısındaki Stratejik ve Ekonomik Dönüşümü (2021-2023)

	2021	2022	2023	Değişim Oranı (%)
Savunma Bütçesi (Milyar €)	42	44,3	46,9	+11,6
Yenilenebilir Enerji Payı (% Toplam Enerji)	19,5	22	25,3	+29,7
Rusya'dan Doğalgaz İthalatı (% Toplam)	17	9,5	5,0	-70,6
AB'ye Öncülük Edilen Yaptırım Paketleri (Adet)	2	6	8	+300
Ukrayna'ya Sağlanan Askeri Yardım (Milyar €)	0,2	1,4	2,0	+900
Doğu Avrupa'ya Gönderilen Asker Sayısı	300	1,200	1,500	+400

Fransa'da Enerji Fiyatı Artışı (% Yıllık)	5,1	12,8	8,7	+70,6
Kamuoyu Desteği (% Yatırımlara Destek)	62	55	58	-6,5

Kaynak: Commission Européenne, 2023; Agence Internationale de l'énergie, 2023; IFRI, 2023.

Macron, AB savunma politikalarının NATO ile uyumlu olması gerektiğini vurgulamış ve AB'nin savunma stratejilerinin NATO'yu tamamlayıcı nitelikte olması gerektiğini belirtmiştir. Bu dönemde Fransa'nın çabaları, AB'nin küresel bir aktör olarak rolünü güçlendirmeyi hedeflemiştir. Kriz süresince, Macron, hem AB içinde hem de uluslararası düzeyde aktif bir diplomasi yürütmüş ve AB'nin liderliğini pekiştirmeye yönelik çabalar sarf etmiştir (Gasnier, 2024). Fransa, Rusya-Ukrayna savaşı sırasında Ukrayna'ya yönelik önemli insani ve askeri yardımlarda bulunmuştur. Bu yardımlar, hem savaşın yol açtığı insani krizi hafifletmeyi hem de Ukrayna'nın savunma kapasitesini güçlendirmeyi amaçlamıştır. Fransa, Ukrayna'ya askeri teçhizat sağlanması için girişimlerde bulunmuş ve savaşın ekonomik etkilerini hafifletmek için öncü bir rol oynamıştır (Peters, 2023). Fransa, AB'nin Ukrayna'daki savaşın yol açtığı insani ve güvenlik krizlerine yönelik mali yardım mekanizmalarını desteklemiştir. Bu çerçevede, Fransa, Ukrayna'ya yönelik insani yardımların koordinasyonunda aktif bir rol üstlenmiş ve savaş mağdurlarına yönelik yardım programlarının finanse edilmesine katkıda bulunmuştur (Gasnier, 2024).

Fransa, 2024 yılında askeri harcamalarını 413 milyar euroya çıkararak savunma bütçesini %40 oranında artırma kararı almıştır. Bu artış, ülkenin savunma kapasitesini modernize etmek ve güvenlik tehditlerine karşı daha etkili bir şekilde hazırlıklı olmak için yapılmıştır. Fransa, özellikle hava savunma sistemleri, denizaltılar ve nükleer caydırıcılık kapasitesini güçlendirmeye yönelik yatırımlarını artırmıştır. Fransa Savunma Bakanı Lecornu, 2024-2030 dönemi için planlanan bütçenin %60'ının modernizasyon projelerine ayrılacağını belirtmiştir. Bu, Fransa'nın hem NATO ittifakına olan katkılarını artırmayı hem de AB'deki güvenlik ve savunma işbirliğini güçlendirmeyi hedeflediğini göstermektedir (Ministère des Armées, 2023; Parly, 2023). Fransa, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırgan tavrına karşı Ukrayna'ya büyük miktarda askeri yardım göndermiştir. 2022'den itibaren Fransa, Ukrayna'ya 600 milyon euro değerinde silah ve teçhizat desteği sağlamıştır. Bu yardım, özellikle ağır

silahlar, mühimmat ve hava savunma sistemlerini içermektedir. Fransa'nın gönderdiği yardımlar arasında, 18 adet Caesar topçu, 50.000'den fazla mermi, 10.000 yedek parça ve çeşitli hava savunma sistemleri yer almıştır (European Defence Agency, 2023; International Institute for Strategic Studies, 2023). Fransa'nın Avrupa Savunma Birliği'ndeki katkıları da önemli ölçüde artmış ve Fransa, Baltık ve Karadeniz gibi bölgelerdeki askeri varlığını pekiştirmek için tatbikatlar gerçekleştirmiştir. Bu gelişmeler, Fransa'nın savunma stratejisinin, sadece ulusal güvenlik değil, aynı zamanda Avrupa'nın güvenliği açısından da kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Fransa, Rusya-Ukrayna krizi sırasında NATO içindeki rolünü güçlendirmiş ve ittifakın doğu kanadında daha fazla askeri varlık bulundurmıştır. Bu adımlar, Fransa'nın Rusya'nın agresif politikalarına karşılık olarak NATO'nun savunma kapasitesini artırma çabalarını yansıtmaktadır. Fransa, Baltık Devletleri ve Polonya'daki NATO operasyonlarına aktif katılım göstererek, krizin başlangıcında askeri desteğini açıkça ortaya koymuştur (Vinet, 2024; Martens, 2022). Ayrıca Fransa, NATO'nun savunma stratejilerinin güçlendirilmesi yönünde önemli adımlar atmış ve ittifakın doğu kanadında daha fazla askeri varlık bulundurulmasını savunmuştur. Bu çerçevede Fransa, NATO'nun savunma kapasitesini artırmak için yapılan askeri tatbikatlara aktif katılım göstermiş ve ittifakın savunma stratejilerinin güncellenmesine katkıda bulunmuştur (Girard, 2022). Krizin başlangıcında barışçıl çözüm arayışlarına öncelik veren Fransa, savaşın tırmanmasıyla birlikte daha sert yaptırımlar ve askeri angajman politikaları benimsemiştir. Bu dönüşüm, Fransa'nın Rusya'nın agresif politikalarına karşılık olarak AB içinde ve NATO bağlamında liderlik rolünü pekiştirme çabalarını yansıtmaktadır. Ayrıca, Fransa'nın bu süreçte AB'nin stratejik özerkliği ve NATO ile ilişkileri bağlamında oynadığı rol, AB'nin küresel bir aktör olarak konumunu güçlendirmiştir.

FRANSA'NIN NÜKLEER ENERJİ POLİTİKASI VE STRATEJİK DÖNÜŞÜM

Fransa, nükleer enerjiyi hem sivil hem de askeri alanlarda stratejik bir güç unsuru olarak benimseyen ve bu alanda öncü bir rol üstlenen ülkelerden biridir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında enerji bağımsızlığını sağlama hedefi doğrultusunda nükleer enerjiye yönelen Fransa, 1970'li yıllardan itibaren elektrik üretiminin önemli bir bölümünü nükleer santraller aracılığıyla karşılamaya başlamıştır (Bouglé, 2023). Bu süreç,

ülkenin enerji politikalarında köklü bir dönüşümü beraberinde getirmiş ve Fransa'yı AB'nin en büyük nükleer enerji üreticisi konumuna yükseltmiştir. Günümüzde Fransa, toplam elektrik üretiminin yaklaşık %70'ini nükleer enerjiden elde etmekte ve bu oran, dünya genelinde nükleer enerjinin en yoğun kullanıldığı örneklerden biri olarak öne çıkmaktadır (Benhaddadi & Olivier, 2008; Maitre, 2025). Nükleer enerji; Fransa'nın enerji güvenliği, sanayi politikaları ve iklim değişikliğiyle mücadele stratejilerinin temel taşlarından birini oluşturmaktadır. Ülkenin nükleer doktrini, düşük karbon salınımı ile çevre dostu bir enerji kaynağı oluşturmayı, enerji arz güvenliğini sağlamayı ve fosil yakıtlara olan dışa bağımlılığı azaltmayı hedeflemektedir (Galindo, 2022). Bu kapsamda nükleer enerji, Fransa'nın enerji çeşitliliğini artırmasının yanı sıra küresel iklim hedeflerine ulaşma yolunda önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. AB'nin karbon nötr olma hedefleri doğrultusunda, nükleer enerjinin düşük karbonlu bir enerji kaynağı olarak konumu, Fransa'nın enerji politikalarında merkezi bir rol oynamaya devam etmektedir (European Commission, 2020). Ancak, Fransa'nın nükleer enerjiye olan bağımlılığı, bazı eleştirileri de beraberinde getirmektedir. Nükleer santrallerin yüksek maliyetleri, atık yönetimi sorunları ve potansiyel güvenlik riskleri, bu enerji kaynağının sürdürülebilirliği konusunda tartışmalara neden olmaktadır (Fontanel, 2010). Buna rağmen Fransa, nükleer enerji altyapısını modernize etme ve yeni nesil reaktörler geliştirme yönündeki çabalarını sürdürerek bu zorluklarla başa çıkmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, Fransa'nın nükleer enerji politikaları hem ulusal hem de uluslararası düzeyde enerji güvenliği ve iklim değişikliğiyle mücadele açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Fransa, nükleer enerjiyi sadece sivil kullanım için değil, aynı zamanda savunma stratejisinin temel bir unsuru olarak da değerlendirmektedir. 1960'lardan itibaren nükleer caydırıcılık politikasını benimseyen ülke, bağımsız bir nükleer silah kapasitesi geliştirerek savunma stratejisinin merkezine yerleştirmiştir. "*Force de Frappe*" olarak adlandırılan Fransız nükleer caydırıcılık doktrini, ülkenin egemenliğini ve ulusal güvenliğini garanti altına almak amacıyla geliştirilmiştir (Guisner, 2007). Günümüzde Fransa hem hava hem de deniz tabanlı nükleer silah kapasitesine sahip olup NATO içinde bağımsız bir nükleer güç olarak hareket etmektedir. Enerji krizleri ve jeopolitik belirsizlikler karşısında, Fransa'nın nükleer politikasına olan bağlılığı hem enerji hem de savunma alanında devam etmektedir.

Fransa'nın, 2023 itibarıyla yaklaşık 290 nükleer başlığa sahip olduğu tahmin edilmektedir (Gautier, 2025). Bu sayı, Fransa'nın modernizasyon sürecinde tutmayı planladığı nükleer başlık sayısının bir göstergesidir. Fransa, nükleer başlık sayısını azaltmaya yönelik önceki uluslararası taahhütlerine rağmen, caydırıcılık stratejisini güçlendirmek için bu sayı üzerinde değişiklik yapmamayı hedeflemiştir.

Tablo 2. Fransa'nın 2020-2024 Yılları Arasında Nükleer Enerji Kullanımı ve Üretim Değişimleri

Yıl	Nükleer Santral Sayısı	Nükleer Enerji Üretimi (TWh)	Toplam Elektrik Üretimindeki Payı (%)
2020	56	335	67
2021	56	360	69
2022	56	282	63
2023	56	320	65
2024	56	361.7	67

Kaynak: EDF, 2024; Réseau de Transport d'Électricité, 2025.

Fransa'nın nükleer enerji kullanımı, 2020-2024 yılları arasında genel olarak istikrarlı bir seyir izlemiştir. Ülkede toplam 56 nükleer santral bulunmakta olup, bu sayı söz konusu yıllar içinde değişmemiştir. Bu durum, Fransa'nın yeni santral inşa etmek yerine mevcut santrallerin bakım ve modernizasyonuna ağırlık verdiğini göstermektedir (Delestre, 2023). Nükleer enerji üretimi açısından 2022 yılı dikkat çekici bir düşüş yaşamıştır. 2021 yılında 360 TWh olan üretim, 2022'de 282 TWh seviyesine gerilemiştir. Bu düşüşün temel sebepleri arasında, santrallerde gerçekleştirilen bakım ve güvenlik çalışmaları nedeniyle bazı reaktörlerin geçici olarak devre dışı kalması yer almaktadır. Ancak 2023 ve 2024 yıllarında üretim seviyeleri yeniden artarak sırasıyla 320 TWh ve 361.7 TWh seviyelerine ulaşmıştır (EDF, 2024; Réseau de Transport d'Électricité, 2025). Bu toparlanma, Fransa'nın enerji güvenliği açısından nükleer üretimi desteklemeye devam ettiğini göstermektedir. Nükleer enerjinin Fransa'nın toplam elektrik üretimindeki payı da yıllara göre küçük dalgalanmalar yaşamıştır. 2020'de %67 olan bu oran, 2022 yılında %63'e düşmüş ancak 2024 itibarıyla tekrar %67 seviyesine ulaşmıştır (Delestre, 2024). Bu veriler, Fransa'nın enerji politikasında nükleer gücün hâlâ belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Fransa, 2024-2030 yılları arasındaki savunma harcamalarında nükleer stratejisini güçlendirmek için yaklaşık 13 milyar euroyu nükleer sistemlerin

modernizasyonuna ayırmayı planlamaktadır (Assemblée Nationale, 2024). Bu bütçe, denizaltılar (Fransa'nın *Triade* stratejisi) ve hava platformları gibi stratejik nükleer güçlerin yenilenmesi için kullanılacaktır. Fransa, nükleer savunma için yıllık bütçesini yaklaşık 4 milyar euro artırmıştır. Bu artış, nükleer güçlerin daha modern, hassas ve güvenli hale getirilmesi amacıyla yapılmaktadır (Gassilloud, 2023). Bu miktar, Fransa'nın mevcut nükleer stratejisini güçlendirmek için harcadığı yıllık bütçeyi göstermektedir. Fransa'nın 2023 itibarıyla 4 adet denizaltı (SSBN – Stratégiques Sous-marins Nucléaires) ve 50'den fazla nükleer başlık taşıyan hava savunma sistemine sahip olduğu rapor edilmiştir (Ministère des Armées, t.y.). Bu denizaltılar, Fransa'nın nükleer stratejisini devam ettirebilmesi için kritik öneme sahiptir.

SONUÇ

Rusya-Ukrayna savaşı, AB'nin üye ülkeleri arasında farklılaşan yaklaşımları ve politik tutumları net bir şekilde ortaya koymuştur. Ülkelerin coğrafi konumları, tarihsel bağları, enerji bağımlılıkları ve dış politika öncelikleri, kriz boyunca benimsedikleri politikaları ve zamanla bu politikalarındaki değişiklikleri belirleyen temel unsurlar olmuştur. Fransa, Rusya-Ukrayna savaşı süresince AB'nin en etkin diplomatik aktörlerinden biri olarak öne çıkmıştır. Kriz başladığında Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Fransa'nın AB'de istikrar ve güvenliğin sağlanmasında lider bir rol üstlenmesi gerektiğini vurgulamış ve bu doğrultuda bir dizi diplomatik girişimde bulunmuştur. Macron, savaşın önlenmesi ve krizin kontrol altına alınması amacıyla Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski ile sık sık temas kurmuş, Moskova ve Kiev'e yaptığı ziyaretlerle çözüm arayışlarını desteklemiştir. Bu ziyaretler, Fransa'nın barışçıl bir çözüm bulma konusundaki kararlılığını ve AB'nin diplomatik özerkliğini vurgulayan bir politika izlediğini ortaya koymuştur. Macron'un stratejisi, kriz boyunca birkaç temel önceliği içermiştir. İlk olarak, Fransa, savaşın başlamasını engellemek ve AB'de büyük bir güvenlik krizinin önüne geçmek amacıyla “açık diyalog” ve “gerilimi azaltma” politikalarını benimsemiştir. Macron, bu süreçte Moskova ile Batı arasında bir köprü görevi görmeyi hedeflemiş ve NATO'nun genişlemesi gibi konularda daha esnek bir yaklaşım sergileyerek Putin'in kaygılarını yatıştırmaya çalışmıştır. Ancak Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik geniş çaplı askeri saldırıyı başlatması, bu diplomatik çabaların başarısızlıkla sonuçlanmasına yol açmıştır. Savaşın başlamasının ardından Fransa, Rusya'ya karşı daha sert politikalar benimsemek zorunda kalmıştır. Bu

durum, Macron'un Rusya'ya yönelik ekonomik yaptırımları destekleme ve Ukrayna'ya hem insani hem de askeri yardımları artırma politikalarına yansımıştır. Fransa, AB'nin uyguladığı yaptırım paketlerinde öncü bir rol oynayarak, özellikle enerji, finans ve teknoloji alanlarındaki kısıtlamaların derinleştirilmesini savunmuştur. Macron, Fransa'nın NATO içindeki askeri angajmanını güçlendirme kararı alarak, ittifakın doğu kanadındaki varlığını artırmıştır. Baltık ülkeleri ve Polonya'daki NATO operasyonlarına Fransız askerlerinin aktif katılımı, Fransa'nın kriz sürecinde askeri desteğini de açıkça ortaya koymuştur.

Fransa'nın kriz sürecindeki politikaları, AB'nin stratejik özerklik vizyonu çerçevesinde şekillenmiştir. Macron, AB'nin güvenlik ve savunma alanında daha bağımsız bir rol üstlenmesi gerektiğini savunarak, AB'nin Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası'nı (OGSP) güçlendirme çabalarını desteklemiştir. Özellikle, AB'nin savunma kapasitesini artırmayı hedefleyen Stratejik Pusula belgesinin hayata geçirilmesi ve AB savunma sanayiine yönelik yatırımların artırılması, Fransa'nın stratejik öncelikleri arasında yer almıştır. Ancak Macron, bu süreçte NATO ile uyumu koruma gerekliliğini de vurgulamış, AB savunma politikalarının NATO'nun tamamlayıcısı olması gerektiğini dile getirmiştir. Fransa'nın bu dönemdeki çabaları, aynı zamanda AB'nin küresel bir aktör olarak rolünü güçlendirmeyi hedeflemiştir. Macron, kriz süresince AB liderliği iddiasını pekiştirmek için hem AB içinde hem de uluslararası arenada aktif bir diplomasi yürütmüştür. Bu bağlamda Fransa, Ukrayna'daki savaşın yol açtığı insani sorunlara ve güvenlik krizlerine yanıt vermek için AB'nin mali yardım mekanizmalarını desteklemiş, Ukrayna'ya askeri teçhizat sağlanması ve savaşın ekonomik etkilerinin hafifletilmesi için öncü girişimlerde bulunmuştur. Fransa'nın kriz sürecindeki politikaları, barışçıl çözüm arayışlarından, sert yaptırımları destekleme ve askeri angajman artırma gibi daha radikal adımlara evrilmiştir. Bu dönüşüm, Rusya'nın saldırgan politikalarının yarattığı tehditlere karşı Fransa'nın hem AB içinde hem de NATO çerçevesinde liderlik rolünü pekiştirme çabalarını yansıtmaktadır.

KAYNAKÇA

- [1] Agence internationale de l'énergie. (2023). Analyse par pays: France. AIE. https://www.eia.gov/international/content/analysis/countries_short/France/pdf/france_2023.pdf
- [2] Akal, D. (2022). Rusya'nın Ukrayna'yı işgaliyle Almanya AB'nin lider askeri gücü mü olacak?. BBC News Türkçe, 1 Mart 2022. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60569415>
- [3] Arbus, A. (2024). Discipliner et punir: les déterminants juridiques et techniques de la politique de sanctions américaine. *Revue Défense Nationale*, (HS14), 43–54.
- [4] Assemblée Nationale. (2024). Rapport d'information sur la loi de programmation militaire et le modèle d'armées [Rapport d'information n° 1808]. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/16/rapports/cion_def/116b1808-tvii_rapport-avis
- [5] Bellais, R., & Nicolas, A. (2025). Stratégie de défense de la France : acter le pivot vers l'Europe. Fondation Jean Jaurès, 8 Mart 2025. <https://www.jean-jaures.org/publication/strategie-de-defense-de-la-france-acter-le-pivot-vers-leurope/>
- [6] Benhaddadi, M., & Olivier, G. (2008). Dilemmes énergétiques. *PUQ*.
- [7] Borrell, J. (2023). L'Europe dans l'interregne: notre réveil géopolitique après l'Ukraine. *RED*, 5(1), 116–120.
- [8] Bouglé, F. (2023). Guerre de l'énergie: au coeur du nouveau conflit mondial. Éditions du Rocher.
- [9] Commission européenne. (2023). Rapport pays 2023 - France. Direction générale des affaires économiques et financières. https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-06/ip234_en.pdf
- [10] Coskun, A. (2023). Les sanctions économiques appliquées à la Russie. Régime, pratique et portée. *Recherches internationales*, 125(1), 7–27.
- [11] de Gliniasty, J., & Delage, C. (2024). La Russie et l'Occident: Une relation en tension. Paris: Éditions du Seuil.
- [12] de Tinguy, A. (2022). L'invasion russe de l'Ukraine, un point de bascule. *Les Dossiers du CERI*.
- [13] Delestre, S. (2023). Combien y a-t-il de Réacteurs Nucléaires en

- Europe?. Statista. 13 Aralık 2023. <https://fr.statista.com/themes/2752/l-energie-nucleaire-en-france/#topicOverview>
- [14] Delestre, S. (2024). Production mensuelle d'électricité d'origine nucléaire en France de janvier 2022 à juin 2024 (en térawattheures). Statista. 18 Kasım 2024. <https://fr.statista.com/statistiques/1386719/production-mensuelle-energie-nucleaire-france/>
- [15] Delivet, P. (2024). La construction du marché unique et les politiques sectorielles. Hors collection, 2, 179–257.
- [16] Dominici, B., Lewis, O., & Steingass, S. (2024). PESCO, Frontex and the integration dilemma. In *Small States in EU Policy-Making: Strategies, Challenges, Opportunities*.
- [17] Dorn, F. (2024). Defence Spending for Europe's Security—How Much Is Enough?. *Intereconomics—Review of European Economic Policy*, 59(4), 204–209.
- [18] Dumoulin, A. (2023). L'Europe de la défense à l'heure de la guerre d'Ukraine. *Paix et sécurité européenne et internationale*, (20).
- [19] EDF. (2024). Le nucléaire en chiffres. <https://www.edf.fr/groupe-edf/comprendre/production/nucleaire/nucleaire-en-chiffres>
- [20] European Commission. (2020). A clean planet for all: A European strategic long-term vision for a prosperous, modern, competitive and climate neutral economy. Publications Office of the European Union.
- [21] European Defence Agency. (2023). The Future of European Defence: PESCO and European Defence Fund Contributions. <https://www.eda.europa.eu>
- [22] Fontanel, J. (2010). *Économie politique de la sécurité internationale*. L'Harmattan.
- [23] Fontanel, J. (2024). Considérations factuelles sur la genèse, le déroulement et les conséquences de la guerre en Ukraine. *Paix et sécurité européenne et internationale*, 21.
- [24] Galindo, A. (2022). Qu'est-ce que l'énergie nucléaire? La science de l'électronucléaire. Bureau de l'information et de la communication de l'AIEA.
- [25] Gassilloud, T. (2023). Rapport d'information portant recueil d'auditions

- de la commission sur la dissuasion nucléaire [Rapport déposé en application de l'article 145 du Règlement]. Assemblée Nationale. <https://www.assemblee-nationale.fr>
- [26] Gautier, M. (2025). Nombre de têtes nucléaires dans le monde de 1945 à 2024, par pays. Statista. 14 Ocak. <https://fr.statista.com/statistiques/565184/nombre-de-tetes-nucleaires-dans-le-monde-en/>
- [27] Girard, C. (2022). Une analyse géopolitique de la guerre en Ukraine. *Revue Défense Nationale*, (6), 127–135.
- [28] Gloriovova, E. (2024). Les Russes face à la guerre en Ukraine: une épineuse question. In *Un monde en guerre* (pp. 83–98). La Découverte.
- [29] Guisnel, J. (2007). La force de frappe, diamant noir de la Ve République. In *Histoire secrète de la Ve République* (pp. 211–225). La Découverte.
- [30] Gülerce, R., & Bayram, M. N. (2023). Ukrayna'dan Avrupa'ya Kitlemel Göç Hareketlerinde AB'nin Sığınma Politikalarının İnsan Hakları Bağlamında Değerlendirilmesi. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 77–104.
- [31] Håkansson, C. (2024). The Ukraine war and the emergence of the European commission as a geopolitical actor. *Journal of European Integration*, 46(1), 25–45.
- [32] Hoeffler, C., Hofmann, S. C., & Mérand, F. (2024). The polycrisis and EU security and defence competences. *Journal of European Public Policy*, 1–25.
- [33] IFRI. (2023). La politique énergétique de la France face aux défis géopolitiques. IFRI.
- [34] Kuokštýtė, R. (2022). Revisiting France's Commitment to Defence Integration: A Case of Political Functionalism. In *European Strategic Autonomy and Small States' Security* (pp. 34–50). Routledge.
- [35] LaBelle, M. (2024). Redefining European Energy Security: The Rise of Selective Interdependency. In *Energy Security in Eastern Europe since Decoupling from Russia KonKoop In:Security Report Series*, 2,4–8. <https://konkoop.de/index.php/in-security-report-2-energy-security/>
- [36] Le Hyaric, P. (2022). Chapitre I-Le 24 février 2022, un basculement d'urgence gagner la paix. *Hors collection*, 19–47.

- [37] Liu, Z. Z. (2023). China's stockpiling and mobilization measures for competition and conflict. U.S.-China Economic and Security Review Commission. https://www.uscc.gov/sites/default/files/2024-06/Zoe_Zongyuan_Liu_Testimony.pdf
- [38] Maitre, E. (2025). La dissuasion nucléaire de la France : état des lieux et perspectives. Vie-Publique, 3 Mart. <https://www.vie-publique.fr/parole-dexpert/297552-la-dissuasion-nucleaire-de-la-france-etat-des-lieux-et-perspectives>
- [39] Marie, D., & Desmonce, J. (2022). Guerre en Ukraine: un désaccord entre Macron et Zelensky sur la négociation avec Poutine?. BFMTV. 15 Mayıs 2022. https://www.bfmtv.com/international/asie/russie/guerre-en-ukraine-un-desaccord-entre-macron-et-zelensky-sur-la-negociation-avec-poutine_AN-202205130352.html
- [40] Martens, S. (2022). Une politique franco-allemande vis-à-vis de la Russie est-elle possible?. Revue internationale et stratégique, (3), 77–87.
- [41] Mearian, L. (2022). Les US et l'Europe débranchent la Russie du réseau financier Swift. Le Monde Diplomatique. 28 Şubat 2022. <https://www.lemondeinformatique.fr/actualites/lire-la-russie-lance-sa-plus-grosse-cyberattaque-contre-l-ukraine-95611.html>
- [42] Meşe, Z. (2023). Almanya'nın Yeni Ulusal Güvenlik Doktrini ve Alman Ordusu. Kriter Dergi, 8(23).
- [43] Ministère des Armées. (2023). La Loi de programmation militaire 2024–2030. Ministère des Armées. <https://www.defense.gouv.fr/dmpa/presentation-de-la-lpm>
- [44] Ministère des Armées. (t.y.). Marins des sous-marins nucléaires lanceurs d'engins (SNLE). Défense.gouv.fr. Retrieved March 17, 2025, from <https://www.defense.gouv.fr/marine/marins/marins-nucleaires-lanceurs-dengins-snle>
- [45] Moser, C. (2024). The impact of the war in Ukraine on the EU's Common Security and Defence Policy. In The Common Security and Defence Policy of the EU (pp. 23–54). Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG.
- [46] Moysan, E. (2024). Comment la Russie contourne les sanctions économiques. Alternatives Économiques, 443(2), 46–49.

- [47] Peters, A. (2023). La guerre en Ukraine et la limitation du droit de veto au Conseil de sécurité. *La Revue Européenne du Droit*, (1), 96–103.
- [48] Pietralunga, C., & Vincent, E. (2023). Sébastien Lecornu : « La loi de programmation militaire permet à la France de rester une puissance mondiale ». *Le Monde*. 20 Ocak 2023. https://www.lemonde.fr/international/article/2023/01/20/sebastien-lecornu-la-loi-de-programmation-militaire-permet-a-la-france-de-rester-une-puissance-mondiale_6158684_3210.html
- [49] Raik, K., Blockmans, S., Osypchuk, A., & Suslov, A. (2024). EU Policy towards Ukraine: Entering Geopolitical Competition over European Order. *The International Spectator*, 59(1), 39–58.
- [50] Ramdani, S. (2024). Le pivot vers l’Est du secteur gazier russe: un réaménagement du réseau hérité de l’ère soviétique. *Revue internationale et stratégique*, 135(3), 73–85.
- [51] Rebière, N., & Gobin, L. (2023). L’Union européenne à la recherche de sa sécurité énergétique. *Hérodote*, (1), 109–118.
- [52] Réseau de Transport d’Électricité (RTE). (2025). Production d’énergie nucléaire en France. <https://analysesetdonnees.rte-france.com/production/nucleaire>
- [53] Rosina, M. (2024). Migration and soft power: The EU’s visa and refugee policy response to the war in Ukraine. *Policy Studies*, 45(3–4), 532–550. <https://doi.org/10.1080/01442872.2023.2288237>
- [54] Tardis, M., & Sarthou-Lajus, N. (2023). La guerre en Ukraine et la politique européenne de l’asile. *Cahiers de l’asile européen*.
- [55] Tenenbaum, E., & Zima, A. (2024). Retour à l’Est : la France, la menace russe et la défense du « Flanc Est » de l’Europe. *Études de l’IFRI: Centre des Études de Sécurité Focus Stratégique*, 119.
- [56] Teurtrie, D. (2024). Résilience de l’économie russe face aux sanctions: éléments d’explication. *Revue Défense Nationale*, (HS14), 65–77.
- [57] The Rise of Selective Interdependency. (2024). *Energy Security in Eastern Europe since Decoupling from Russia: The Fragile Balance between Geopolitics, National Politics and Vernacular Perceptions (KonKoop In:Security Report 2/2024)*.

- [58] Vinet, G. (2024). La guerre russe en Ukraine: entre réalisme et morale dans les relations internationales. *Revue Défense Nationale*, 873(8), 109–116.
- [59] Vinet, G. (2024). Ukraine: quels objectifs pour l’Union européenne?. *Revue Défense Nationale*, 870(5), 62–68.
- [60] Weber, G. (2024). Zeitenwende à la française: Continuity and change in French foreign policy after Russia’s invasion of Ukraine. *The British Journal of Politics and International Relations*, 13691481241303277.
- [61] Zarkik, A. (2022). Guerre en Ukraine et sanctions contre la Russie: quel avenir pour le pétrole?. *Policy Brief* PB-47, 22.
- [62] Zima, A. (2023). Concurrence ou coopération? La relation avec l’Union européenne. *Que sais-je?*, 2, 105–114.